

ПОЗНАТАТА И НЕПОЗНАТАТА СЪДЕБНА ВЛАСТ

Есе

Когато обикновено се говори за съд и правосъдие, навярно би трябвало да изниква образът на Темида с вързаните очи, везните и меча – раздаващата правда богиня без нуждата да бъде повлияна от род, име, позиция в обществото. Обаче за мен, както предполагам и за други хора, образът на правосъдието е като стая, потънала в мрак, в която човек, влизайки, не вижда, не чува и не научава нищо. Т.е. обратно – аз съм този с вързаните очи и с неясни представи, защото за мен съдебната система е един от най-неясните аспекти, свързани с управлението на нашата родина. Така, Законът в образа на „тъмната стая“ за мен е символ на нещо мрачно, непознато, където си неуверен и не очакваш нещо добро, но пристъпваш там с надежда и страхопочитание. Мисля, че като мен повечето хора в моята родина, независимо дали са от столицата и другите големи градове, или са от села и покрайнините на страната, изпитват подобни чувства, защото не знаят почти нищо нито за структурата на съдебната система, нито пък за това как тя работи.

Представите, които имам за съдебната система, трябва да споделя, че са получени от т. нар. „медийна среда“ – коментарите по новините за събитията на деня и няколко популярни телевизионни предавания, а най-вече за моята тийнейджърска възраст - от музиката и рапърската култура, които задават модата на протеста срещу системата на държавното управление като цяло. А иначе, може би елементарно казано, зная, че съдебната система се състои от съд и от прокуратура, като към всеки окръжен съд има следствена служба, която изпълнява функциите на разследващите органи. Прокуратурата е обвинител и накрая идва съдът, който отсъжда и раздава правосъдието. Делата също са различни по вид и важност. Гражданските дела са свързани с обикновения човек и бита му, въпреки че не всеки от нас знае това. Наказателните дела са свързани с престъпления като убийствата и кражбите. В последните години съм попадала на информация и за търговски дела, свързани със значими корпоративни интереси. С това свършват моите познания за нашата съдебна система, верни или погрешни, но твърде недостатъчни.

Следващият образ, който възниква у мен от представата за съдебната система, е образът на недоверието. Въпреки че тази система е създадена в полза на гражданите, от

нея главно се възползват бюрократите, административните органи и определени хора по високите етажи на всички останали власти. Мисля, че обикновените хора се интересуват единствено от качеството, което тази институция му предоставя. Те се вълнуват само и единствено от справедливостта на присъдите - доколко има такива и дали те са правилно наложени, както и от защитата на личната им неприкосновеност. Хората не се вълнуват от борбата, развитието, промяната в отделните институции, може би и защото много от тях даже не знаят названията и функциите им.

Обикновените граждани са останали с убеждението, че нашата съдебна система е бавна и не функционира правилно. Знаем за забавянето на дела от огромна важност за България. А какво да кажем за това, че постоянно слушаме за определени фигури от престъпния свят, осъдени ли са и колко от тях излежават „привидно“ поставените им присъди? Липсата на справедливост е следствие от корумпираността. Оказва се, че делата се решават в полза на този, който е платил или обещал повече.

Не зная как да определя образа на търсената промяна у всеки от нас, а така също и в съдебната система. Виждам, че обезверяването на хората в правдата води до дефицит на морал и увеличаване на цинизма. Това се случва не само сред възрастните, но най-вече сред младите хора и подрастващите. Аз също съм недоволна и няма да проявя доверие, докато не настъпят осезаеми промени. Мисля, че големите дела започват с малките стъпки и промени, засягащи нашия ежедневен живот.

Накъдето и да погледна, виждам прояви на анархия и жестокост. Дори и към най-невинните същества – животните. Можем да започнем с това. Пред мен стои въпросът, дали неефективността на действията се дължи на недобрите закони, или на това, че не са правилно приложени? Да създадем полиция и закони, защитаващи животните, е добро начало. Защото до момента не съм видяла човека, който отрязва четирите крайника на кучето, да е осъден за това жестоко и нечовешко деяние. Друга сфера на липса на справедливост са правата на хората с увреждания и инвалидите (забележете определенията им, като по света има много други по-хуманни начини за описване на различните човешки състояния), които са почти изоставени от законодателството и са без ефективни подкрепящи ги закони. Да не говорим пък за насилието над жени и деца, независимо психическо или физическо, което се шири и понякога се приема мълчаливо от всички.

Хората, които използват интернет с цел да упражняват психически тормоз, също не са заплашени със строги наказания от нашето законодателство.

Да, налагат се промени в различни закони на държавата и в начина им на прилагане от компетентните органи. Затова ние трябва да издигнем и нашия глас: трябва ли да бъде така? Трябва ли да се крием, мълчим обезверени или сами да раздаваме справедливост? Всеки от нас горещо иска да промени нещо, за да има причина да остане в България. Но желание без идеи си остава просто празна мечта за светло бъдеще - не само за съдебната система, но и за държавата ни.

Нека развържем очите си и се **информираме повече**, за да може Законът в образа на „тъмната стая“ да се превърне в нещо светло, а светлина има там, където първо има задълбочени знания (знанието винаги се е асоциирало със светлината!) за органите на съдебната власт, където **има участие и доверие** в справедливостта и в ефективността на институциите.